

Î N C H E I E R E

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Valentina Clevadi

Judecătorii : Dumitru Mardari, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Vaptos”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu răspundere limitată „Viturin Trans” împotriva Societății cu răspundere limitată „Vaptos” cu privire la încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată,

și cererea reconvențională depusă de Societatea cu răspundere limitată „Vaptos” împotriva Societății cu răspundere limitată „Viturin Trans” cu privire la declararea nulității actului juridic,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Vaptos” și menținută hotărârea Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău din 11 aprilie 2016 prin care acțiunea inițială a fost admisă, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La data de 11 februarie 2015, SRL „Viturin Trans” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Vaptos” cu privire la încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul SRL „Viturin Trans” a indicat că, la data de 23 octombrie 2014, între SRL „Viturin Trans” și SRL „Vaptos” a fost semnat contractul de transport internațional de mărfuri nr. 672, prețul contractului fiind de 350 euro, care urma a fi achitat conform cursului oficial al BNM la data devamării încărcăturii.

De asemenea, SRL „Viturin Trans” a indicat că, la data de 28 octombrie 2014, serviciile de transport au fost executate în deplină măsură, inclusiv devamarea, iar ca urmare a fost semnat și actul de îndeplinire a serviciilor și eliberată factura fiscală nr. WH2710281 în sumă de 6518,16 lei.

Indică societatea reclamantă că, la data de 12 noiembrie 2014, a fost semnat al doilea contract de transport internațional de mărfuri nr. 698, prețul contractului fiind stabilit la suma de 350 euro. Afirmă reclamantul că serviciile au fost îndeplinite la data de 14 noiembrie 2014, fapt confirmat prin actul de îndeplinire și factura fiscală nr. WH 2710301, în sumă de 6523,83 lei.

Menționează societatea reclamantă că, conform prevederilor contractuale, SRL „Vaptos” s-a obligat să achite plata pentru servicii în termen de 7 zile din data devamării, însă, până la depunerea acțiunii, compania pârâtă nu și-a onorat

obligățiile contractuale asumate, acumulând o datorie totală în mărime de 13041,99 lei.

Mai indică SRL „Viturin Trans” că, pentru soluționarea pe cale amiabilă a acestui litigiu, reprezentanții companiei reclamante au avut mai multe discuții telefonice cu reprezentanții companiei pârâte, precum și au expediat două somații de achitare a datoriei, dar, toate încercările de soluționare a litigiului pe cale amiabilă au eșuat.

Totodată, se menționează că conform prevederilor pct. 3 din contract, pârâtul s-a obligat să achite o penalitate în mărime de 1% pentru fiecare zi de întârziere a plății, și astfel, pârâtul este obligat să achite o penalitate în mărime totală de 11801,68 lei.

Prin urmare, solicită SRL „Viturin Trans” încasarea de la SRL „Vaptos” a datoriei în mărime de 13041,99 lei, încasarea penalității în mărime de 11801,68 lei, precum și taxa de stat achitată în mărime de 745,31 lei și serviciile de asistență juridică în mărime de 2000 lei.

SRL „Viturin Trans” a depus o cerere de majorare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 2430,37 lei, pretenția respectivă fiind justificată prin prisma prevederilor art. 619 Codul civil, iar ulterior și-a majorat pretenția dată cu încasarea suplimentară a dobânzii de întârziere în mărime de 1667,41 lei, în total suma de 4097,78 lei.

Pe parcursul judecării cauzei în prima instanță, SRL „Vaptos” a depus o cerere reconvențională împotriva SRL „Viturin Trans” cu privire la declararea nulității actului juridic.

În susținerea acțiunii reconvenționale depuse, SRL „Vaptos” a indicat că, la data de 22 octombrie 2014, administratorul SRL „Vaptos” a solicitat de la contabilă SRL „Vaptos”, Țîmbaliuc Elena să găsească o companie ce va avea cele mai bune oferte și condiții privind transportarea cantității de 6 tone de metal. La data de 23 octombrie 2014, contabilul-șef al SRL „Vaptos”, Țîmbaliuc Elena a scris o linie perpendiculară înainte de rubrica „Director” și a semnat comanda de transport nr. 672, fără a solicita careva împuterniciri de la administratorul SRL „Vaptos” și fără ai comunica clauzele comenzii.

Mai indică SRL „Vaptos” că ulterior, după transportarea mărfii, SRL „Viturin Trans” a prezentat la contabilitatea SRL „Vaptos” factura fiscală unde contabilul șef a indicat funcția și a aplicat semnătura sa. La fel, și în situația de semnare a comenzii de transport nr. 689 din 12 noiembrie 2014, contabilul șef nu a comunicat administratorului SRL „Vaptos” despre condițiile comenzii și a semnat și această comandă fără a avea careva împuterniciri de asumare a obligației de achitare a penalității de către SRL „Vaptos”.

Afirmă SRL „Vaptos” că, după depunerea cererii de chemare în judecată de către SRL „Viturin Trans”, administratorul SRL „Vaptos” a atras la răspundere disciplinară contabilul șef pentru asumarea obligației de achitare a penalității în lipsa împuternicirilor, fiindu-i aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de muștrare.

Relatează SRL „Vaptos”, că SRL „Viturin Trans” a cunoscut că din numele SRL „Vaptos” semnează aceste comenzi de transport contabilul șef și nici nu i-a comunicat administratorului SRL „Vaptos” despre acest fapt și nici nu a obiectat împotriva acestui fapt.

Astfel, SRL „Vaptos” solicită declararea nulității comenzii de transport nr. 672 din 23 octombrie 2014 în partea ce ține de asumarea obligației de achitare a penalității prevăzute de pct. 3 din actul respectiv și declararea nulității comenzii de transport nr. 698 din 12 noiembrie 2014 în partea ce ține de asumarea obligației de achitarea a penalității prevăzută de pct. 3 din actul respectiv.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 11 aprilie 2016 a fost admisă acțiunea inițială a SRL „Viturin Trans” și a fost încasat de la SRL „Vaptos” în beneficiul SRL „Viturin Trans” suma de 13041,99 lei cu titlu de datorie, suma de 11801,68 lei cu titlu de penalitate, suma de 4097,78 lei cu titlu de dobândă de întârziere, cheltuielile de judecată ce rezultă din plata taxei de stat în sumă de 868,24 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2 000 lei, iar în total, s-a încasat suma de 31 809,69 lei. Iar, acțiunea reconvențională depusă de SRL „Vaptos” a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la data de 05 mai 2016, SRL „Vaptos” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 11 aprilie 2016, cerând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii inițiale și admiterea acțiunii reconvenționale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017 a fost respins apelul declarat de către SRL „Vaptos” și menținută hotărârea primei instanțe.

În susținerea concluziei sale, instanța de apel a stabilit că, la data de 23 octombrie 2014, între SRL „Viturin Trans” și SRL „Vaptos” a fost încheiat un contract de transport, conform condițiilor căruia SRL „Viturin Trans” s-a obligat să transporte din or. Galați, România, 6 tone metal, iar SRL „Vaptos” s-a obligat să achite prețul contractului în termen de 7 zile de la data devamării mărfii.

Conform actului de îndeplinire a serviciilor de transport internațional de mărfuri nr. 672 din 28 octombrie 2014, se confirmă că SRL „Viturin Trans” și-a executat integral obligațiile contractuale asumate. Circumstanța respectivă se confirmă și prin factura fiscală WH nr. 2710301 din 14 noiembrie 2014 în sumă de 6523,83 lei.

Totodată, instanța de apel a constatat că, la data de 12 noiembrie 2014, între SRL „Viturin Trans” și SRL „Vaptos” a fost încheiat un contract de transport, conform condițiilor căruia SRL „Viturin Trans” s-a obligat să transporte din or. Galați, România, 6 tone de metal, iar SRL „Vaptos” s-a obligat să achite prețul contractului în termen de 7 zile de la data devamării mărfii (f.d. 13).

Potrivit actului de îndeplinire a serviciilor de transport internațional de mărfuri nr. 698 din 14 noiembrie 2014, se confirmă că SRL „Viturin Trans” și-a executat integral obligațiile contractuale asumate.

Conform art. 512 Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligația poate fi pură și simplă sau afectată de modalități. Prestația trebuie să fie posibilă și determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

Totodată, conform art. 514 Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 572 alin. (1)-(2) Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Articolul 980 alin. (1) Codul civil, prin contractul de transport, o parte (cărăuș, transportator) se obligă față de cealaltă parte (pasager sau client) să o transporte împreună cu bagajele ei sau, respectiv, să transporte încărcătura la locul de destinație, iar cealaltă parte se obligă să plătească remunerația convenită.

Raportând normele legale citate mai sus la circumstanțele speței deduse judecății, instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță corect a stabilit că SRL „Vaptos” nu și-a onorat în termen obligațiile de plată a prețului contractului, fapt confirmat de către reprezentantul apelantului în ședințele de judecată.

Prin urmare, aceste circumstanțe denotă că SRL „Vaptos” nu și-a onorat în termen obligațiile de achitare a remunerației pentru transportarea bunurilor, din care considerente, aplicînd prevederile art. 212 alin. (5) CPC, instanța de apel a conchis că instanța de fond corect a dispus încasarea din contul SRL „Vaptos” în beneficiul SRL „Viturin Trans” a datoriei în mărime de 13041,99 lei.

Instanța de apel a mai stabilit că, SRL „Viturin Trans” este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin executarea tardivă a obligației de plată a datoriilor acumulate.

Astfel, în temeiul clauzelor contractelor comandă de transport nr. 672 din 23.10.2014 și nr. 698 din 12.11.2014, pct. 3 în cazul încălcării termenului de achitare, clientul s-a obligat să achite transportatorului o penalitate în mărime de 1 % din suma neachitată, pentru fiecare zi de întârziere.

Prevederi legale relevante speței deduse judecății se regăsesc și în art. 624 Codul civil, care stabilește că, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Prin clauză penală se poate garanta numai o creanță valabilă. Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate. Părțile pot conveni asupra unei clauze penale mai mari decît prejudiciul. Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea nu se datorează vinovăției sale.

Prin urmare, Colegiul civil și de contencios administrativ a Curții de Apel Chișinău a concluzionat că prima instanță just a stabilit că SRL „Viturin Trans” este în drept de a pretinde încasarea penalității din contul SRL „Vaptos”, or după cum atestă materialele cauzei, SRL „Vaptos” nu și-a respectat obligația de plată a serviciilor în termen.

Conform art. 630 alin. (1) Codul civil, în cazuri excepționale, luîndu-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Colegiul judiciar al instanței de apel a relevat că, în prezentul litigiu, condițiile pentru a reduce cuantumul penalității nu sunt întrunite și astfel, a constatat că suma de 11081,68 lei solicitată cu titlu de penalitate, corect a fost încasată în volum deplin din contul apelantei-pârte.

Or, art. 602 Codul civil prevede că, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-1 despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă. Repararea prejudiciului cauzat prin întârziere sau prin o altă executare necorespunzătoare a obligației nu-1 eliberează pe debitor de executarea obligației în natură, cu excepția cazurilor când, datorită unor circumstanțe obiective, creditorul pierde interesul pentru executare. Dreptul creditorului de a cere despăgubiri în locul prestației se exercită în condițiile suplimentare de la art.609. Creditorul poate cere despăgubiri pentru întârzierea executării obligației doar în condițiile suplimentare privind întârzierea prevăzute la art.617. În cazul unui contract sinalagmatic, creditorul poate cere despăgubiri pentru neexecutarea obligației debitorului doar după rezoluțiune, conform art.737.

Conform art. 619 Codul civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul în care creditorul poate cere în alt temei juridic dobânzi mai mari, ele vor trebui plătite. Nu se exclude invocarea dreptului privind repararea unui alt prejudiciu.

Astfel, a conchis instanța de apel că prima instanță, la fel corect a încasat din contul societății apelante dobânda de întârziere în sumă de 4097,78 lei, or, la caz s-a stabilit cu certitudine că pârâta nu și-a onorat în termen obligația contractuală.

A mai reținut instanța de apel că SRL „Vaptos” a contestat în instanța de judecată clauza contractual stabilită în pct. 3 al contractului, care prevede încasarea penalității, însă, această cerință just a fost respinsă de către instanța de fond.

S-a stabilit că, SRL „Vaptos” a invocat drept temei de declarare a nulității acestei clauze contractuale faptul că, contractul a fost semnat de către contabilul șef care nu a fost împuternicit în acest sens de către administratorul SRL „Vaptos”, invocând drept temei de declarare a nulității acestei clauze prevederile art. 226 Codul civil.

Colegiul judiciar a instanței de apel a reiterat că, în temeiul art. 226 Codul civil, în cazul în care atribuțiile persoanei privind încheierea actului juridic sînt limitate prin contract, iar împuternicirile organului persoanei juridice - prin actul de constituire, în comparație cu cele stipulate prin mandat, lege sau cu cele deduse din circumstanțele în care se încheie actul juridic, acesta, încheiat fără respectarea limitelor impuse, poate fi declarat nul numai în cazul în care se demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre limitări.

Instanța de apel a mai reiterat că, pe comenzile contract de transport anexate la dosar, a fost aplicată ștampila SRL „Vaptos”, circumstanță ce denotă că, administratorul SRL „Vaptos” avea cunoștință despre clauzele contractului de transport. Mai mult, este de menționat că în cazul în care ștampila a fost aplicată de o altă persoană, aceasta a fost împuternicită de către administrator, or, persoana respectivă nu putea deține ștampila fără acordul administratorului.

În consecința, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a respins acțiunea reconvențională depusă de SRL „Vaptos”, or, la judecarea cauzei nu au fost stabilite temeiuri de declarare a nulității acestei clauze contractuale.

La data de 28 martie 2017, SRL „Vaptos” a declarat recurs, împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea ce ține de încasarea penalității, dobânzii și a cheltuielilor de judecată și de a emite în această parte o nouă hotărâre de respingere a pretențiilor date.

Recurentul, SRL „Vaptos”, în motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece a fost adoptată cu încălcarea esențială a normelor de drept material, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea.

Menționează că, atât prima instanță cât și instanța de apel prin încălcarea esențială a normelor de drept material, în mod eronat a constatat că contabilă companiei recurente ar fi avut împuterniciri de asumare a unor obligații și în special ce ține de achitarea penalității, în lipsa unor acte ce atestă transmiterea unor astfel de împuterniciri.

Mai indică că după primirea cererii de chemare în judecată a intimatului, administratorul SRL „Vaptos” a atras la răspundere disciplinară contabilă-șefă a SRL „Vaptos”, Țîmbaliuc Elena, pentru asumarea obligației de achitare a penalității SRL „Vaptos” în lipsa împuternicirilor, fiindu-i aplicată sancțiunea disciplinară, mustrare.

Consideră că instanțele inferioare greșit au interpretat norma legală enunțată constatând că nu au fost stabilite temeiuri pentru declararea nulității clauzei de penalitate, or lipsa expresă a împuternicirilor de a semna acte juridice de către contabilă-șefă, ce impun obligații suplimentare pe seama companiei recurente constituie un temei vădit de a declara nul actul juridic astfel încheiat.

Astfel, având în vedere că comenzile de transport sus-indicate au fost semnate cu încălcarea limitei împuternicirilor, acestea sunt lovite de nulitate în conformitate cu art. 226 Codul civil.

Mai mult ca atât instanța de fond a mai invocat și faptul că penalitatea indicată în comenzile de transport este exagerat de mare, însă instanța de fond nu s-a expus nici într-un mod pe marginea acestui argument.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Instanța de recurs, consideră recursul depus la 28 martie 2017 de SRL „Vaptos” în termenul prevăzut de legea, deoarece la dosar nu există probe prin care s-ar confirma data recepționării de către recurent a deciziei instanței de apel motivate.

Examinând temeiurile recursului declarat în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 CPC, alin. (2), (3) și (4), se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța

judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului. Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată. Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către SRL „Vaptos” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către SRL „Vaptos” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Vaptos” împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul:

Valentina Clevadi

Judecătorii:

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru